

بهبشتی در سپیده دم انقلاب

دوره‌ی ریاست جمهوری* گواهی بر این اقبال مردمی است. به واقع این حزب توانست در دوره‌ای حساس و سرنوشت‌ساز از تاریخ انقلاب اسلامی، در تدوین قانون اساسی و تشکیل ارکان نظام اسلامی، دفاع از مبانی فکری جمهوری اسلامی و تبیین اندیشه‌ها و برنامه‌های مترقی اسلام برای رشد و کمال جامعه و نظام مردم‌سالاری دینی نقش مهمی را در برابر اندیشه‌های مارکسیستی، لیبرالی و ملی‌گرایی ایفا کند و به همین دلیل موجب غضب گروه‌های منحرف قرار گرفت و در دفعات متعدد رهبران و افراد مهم آن توسط گروه‌های وابسته به بیگانگان ترور و به شهادت رسیدند.

بهبشتی مغز متفکر حزب

مجاهدت دکتر بهبشتی در طی سالیان متمادی برای به ثمر نشستن انقلاب اسلامی و تحقق و نهادینه ساختن آزادی و تلاش‌های مداوم و بی‌وقفه در جهت پایه‌های نظام جمهوری اسلامی امری است که مورد تأیید همه‌ی دوستان و دشمنان ایشان است. ایشان در سال‌های پیش از انقلاب از طریق ارتباط مستمر با جوانان و دانشگاهیان و همچنین نگارش و انتشار مقاله و نشریاتی همچون مکتب تشیع و یا کتاب‌های درسی دینی، نقش به‌سزایی در آشنایی این طیف از اجتماع با آموزه‌های اسلام حقیقی داشت. ایشان همچنین به مدت پنج سال مسئولیت مرکز اسلامی هامبورگ را برعهده داشت که از جمله مهم‌ترین اقدامات ایشان پایه‌ریزی هسته‌ی اتحادیه انجمن‌های اسلامی و همچنین تلاش برای شناساندن اسلام حقیقی به اروپاییان و نسل جوان بود. پس از بازگشت نیز ایشان برای سازمان‌دهی مبارزات به کارهای تشکیلاتی اهتمام ورزید که از مهم‌ترین آنها تشکیل جامعه روحانیت مبارز بود که به صورت یک حزب مخفی و نیمه علنی فعالیت می‌کرد. پس از انقلاب و تشکیل حزب جمهوری نیز ایشان نقش مهمی را در تعیین خط مشی حزب ایفا می‌کرد.

ایشان همچنین به‌واسطه‌ی اندیشه‌ی منسجم و نگرش مدیریتی و اجرایی خود در پست‌های حساس نظام نقش بسیار مهمی در سازمان‌دهی نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایفا کرد. دکتر بهبشتی علاوه بر دبیر کلی حزب جمهوری، ریاست دیوان عالی کشور و شورای عالی قضایی را نیز برعهده داشت و اکثر جلسات مجلس خبرگان تدوین قانون اساسی نیز به ریاست وی تشکیل می‌شد. این حضور فعال در متن انقلاب که به‌واسطه‌ی سعه‌صدر و بلندنظری ایشان بود، سرانجام دشمنان انقلاب را بر آن داشت تا به هر شیوه‌ی ممکن درصدد حذف او برآیند. به همین دلیل نخست تصمیم بر این بود تا با طرح شایعات بی‌اساس و ترور شخصیت، بهبشتی از متن انقلاب کنار گذارده شوند، اما با مقاومت این فرزانه مرد، سرانجام در هفت تیر ۱۳۶۰ دکتر بهبشتی قربانی نفاق پیچیده‌ای شد که اندیشه‌های پیش‌رو و متعالی ایشان را تاب تحمل نداشت.

پی‌نوشت

* اشاره به انتخابات انجام شده در دوران فعالیت حزب جمهوری. این حزب در خرداد ۱۳۶۶ به دلیل پاره‌ای مسایل منحل و فعالیت‌های آن متوقف گردید.

سید عبدالمجید زواری

در روزهای گذشته بیست و هشتمین سالگرد انفجار حزب جمهوری را پشت سر گذاشتیم. اقدامی کور که همچون دیگر انفجارها و ترورهای مشابه با هدف از میان برداشتن مغزهای متفکر انقلاب نوپای مردم ایران صورت گرفت. درباره‌ی ابعاد مختلف ماجرا و شخصیت و نقش شهید بهبشتی بسیار گفته شده، با این حال به‌رغم همه این تلاش‌ها ایشان در جامعه به‌ویژه در میان نسل سوم و چهارم مهجور بوده و به‌نظر می‌رسد مظلومیت ایشان همچنان باقی است.

حزب جمهوری، مهم‌ترین تشکل انقلابی

یک هفته پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و تأکید امام خمینی بر لزوم وحدت امت اسلامی و سازمان‌دهی نیروهای انقلاب، حزب جمهوری اسلامی در ۳۰ بهمن ۱۳۵۷ اعلام موجودیت کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و آقایان موسوی اردبیلی، هاشمی رفسنجانی، و باهنر از بنیانگذاران این حزب بودند که به دبیرکلی دکتر بهبشتی با هدف تداوم بخشیدن به انقلاب ملت ایران در راه استقرار نظام عدل اسلامی در زمینه‌های معنوی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و نظامی، حزب را پایه‌ریزی کرده بودند. این حزب مهم‌ترین تشکل مسلمانان انقلابی هوادار امام بود که در مقابل دیگر تشکل‌های سیاسی همچون نهضت آزادی، حزب توده و گروه‌های چپ‌گرای ملی‌گرا، مأموریت خطیری را دنبال می‌کرد. در حقیقت پیش از این تشکل‌هایی که توانسته باشند فراتر از خواسته‌های گروهی خود اندیشیده و عمل کنند بسیار کم بودند و از این‌رو افکار عمومی جامعه نسبت به این‌گونه فعالیت‌ها بدبین بود. با این حال عملکرد صحیح و دقیق حزب توانست بدبینی موجود را برطرف کرده و افق‌های جدیدی را پیش‌روی مردم قرار داد. این امر به همراه تأیید امام خمینی و حضور تعدادی از مسئولان ارشد نظام در حزب، موجب استقبال و گسترش سریع آن در میان مردم شد و موفقیت نامزدهای این حزب در سه دوره از چهار